

Potkani byli, jsou a budou

29.9.2025 - | Městská část Praha 7

Barbora Cirhanová vyrůstala v rodině, kde se postupně rodila její vášeň pro trochu neobvyklou profesi. Barbořin otec se k deratizaci dostal díky podnikání v zemědělství a dnes na jeho práci navazuje i další generace. Barbora sedmičkový podnik řídí společně se svými bratry a specializuje se na městské prostředí. Ačkoliv jsou klienti někdy překvapení, že potkany nebo štěnice jim přijela hubit sympatická blondýnka, ona sama má jasno a práce s našimi drobnými zvířecími „spoluobčany“ je pro ni posláním.

Vás si asi moc často do novin nezvou...

Je to můj první rozhovor a byla jsem opravdu potěšená. Protože o tohle téma se skoro nikdo nezajímá – až když je opravdu problém. Přitom by se měla řešit především prevence a osvěta.

V čem je prevence tak důležitá?

Prevence v deratizaci, dezinfekci a dezinfekci znamená udržovat čistotu a dělat opatření tak, aby se škůdci, hmyz nebo choroboplodné zárodky vůbec nerozšířili. Laicky řečeno: jde o to, aby se problém vůbec nevytvořil a hlodavci nebo škodlivý hmyz se nepřemnožili. Tedy pravidelně dělat kroky, které jim v tom zabrání.

Vy jste se k téhle specifické profesi dostala díky rodině, je to tak?

Oba mí rodiče podnikali. Otec již v 90. letech založil firmu na výrobu vitaminových a minerálních doplňků do krmných směsí. Už tenkrát jeden z bratrů v jeho firmě občas vypomáhal, ale to byla těžká manuální práce, nic pro mě. Během let se firma začala specializovat na zoohygienu a nadále se rozvíjela tímto směrem. Do firmy nejdříve nastoupil jeden z bratrů, později i druhý a já jsem začala přemýšlet o tom, jak se také zapojit. Při rozšíření činnosti o deratizaci, dezinfekci a dezinfekci jsem měla jasno. Byla to opravdu nezvyklá práce pro ženu, ale zaujala mě natolik, že ji vykonávám už několik let. A tak vznikla dnes již rodinná firma.

Samozřejmě to nebylo jen tak, musela jsem nastudovat spoustu informací, získat odborné certifikáty a absolvovat nespočet školení a kurzů, které se periodicky opakují. Vše se vyvíjelo postupně, jak práce a různé nové situace přicházely. Myslím, že v tomhle oboru, kde se manipuluje se zdraví škodlivými přípravky a jedy, mi pomáhá moje pečlivost a zodpovědnost. Původně jsem začínala v zemědělských podnicích a objektech živočišné výroby, kde jsou samozřejmě také velké problémy s hlodavci.

Ale do firmy začali volat i lidé mimo zemědělskou sféru. Soukromé osoby, firmy, školy, různé organizace, zkrátka lidé, kteří potřebovali pomoc. A to mne inspirovalo k tomu, že jsem postupem času založila ještě vlastní firmu, která se specializuje pouze na komunální sféru. Víte, pro většinu lidí je velmi nepříjemné zavolat a svěřit se s tím, že mají doma nějaké štipavé potvůrky, které jim zneprůjemňují život. Někdy za to ani nemohou, protože si je prostě přivezou třeba z dovolené. Kvůli diskrétnosti nemám na svém autě ani logo či nějakou reklamu.

Jak by měla vypadat ideální spolupráce?

Jak už jsem se zmínila, pro většinu lidí je situace, že v bytě nežijí sami, velmi stresující. Po příjezdu jim vše vysvětlím – jak se na akci připravit a podobně. Valná většina lidí mé rady a doporučení respektuje. Bohužel jsou ale mezi námi i nepřizpůsobiví spoluobčané, a to je většinou ve velkých panelových domech, kde je jakási anonymita. Lidé jsou totiž přesvědčeni o tom, že stačí něco „trochu“ postříkat a je to. Ale tak to opravdu není. Naopak. V případě hmyzích škůdců je potřeba

důslednost a vzájemná spolupráce obou stran. Když někdo zahlásí výskyt – třeba potkana, je potřeba volat odborníka. To je ideální přístup. Nasadíme monitoring, rozmístíme deratizační staničky, kontrolujeme situaci.

Co jsou vlastně deratizační staničky?

Jsou to uzamykatelné boxy s nástrahou či návnadou, laicky řečeno „krmítka“, která umísťujeme tak, aby se k nim nedostaly děti ani zvířata. Většinou je ještě přivazujeme drátem nebo řetězem, aby je nikdo nemohl odnést nebo s nimi manipulovat.

Když se budeme bavit o Sedmičce - zrovna nedávno kolem mě v podvečer poblíž Letné jeden potkan proběhl. Je to normální?

Ano. Potkani tu byli, jsou a budou. Máme tady vysokou hustotu obyvatel, staré domy, přeplněné popelnice se spoustou zdrojů potravy i zeleň. Nejde o to je zcela vyhubit, to ani není možné, ale musíme regulovat jejich výskyt.

Dělá se i nějaká systematická prevence?

Prevence je v tomto směru úplný základ. Podle zákona o ochraně veřejného zdraví by se měl každý vlastník nebo správce nemovitosti starat o to, aby se škůdci nerozmnožili. Některá SVJ jsou zodpovědná a zavolají nás preventivně, položíme nástrahy, děláme monitoring. Ale většinou nás volají, až když je průšvih.

Co vás na práci baví nebo naplňuje?

Baví mě, že lidem pomáhám. Pokud mi zavolají, jsou v situaci, která pro ně není příjemná. A já jim vlastně nabízím pomoc. A je dobře, pokud to lidé také tak berou a spolupracují.

Jaké škůdce v Praze 7 řešíte nejčastěji?

Jednoznačně potkany a štěnice. Ty jsou hodně nepříjemné. Lidé si je můžou domů přinést odkudkoliv – z tramvaje, z dovolené, z kina...

Štěnice jsou psychologicky asi hodně náročné, že?

Je to tak. I pro mě jsou velkým strašákem. Nebojím se při samotné aplikaci, ale spíš mám následně strach, že si je přinesu domů. (smích) Jsou to parazité, kteří sají krev. A člověk se jich jen tak nezbaví. Často je nutné opakované ošetření, důkladné čištění, spolupráce všech obyvatel domu. Lidé se za jejich přítomnost často stydí, bojí se to říct. Ale není to ostuda. Spíš by měli jednat co nejdřív a přizvat odborníky.

Používáte ochranný oděv?

Určitě, musíme mít ochranné pracovní pomůcky – oblek, masku, návleky na boty, rukavice.

Máte deformaci z povolání?

Ano, mám. (smích) Když jdu po ulici, zrak mi automaticky padá na deratizační staničky, nejrůznější cedulky... Běžný člověk si takových věcí pochopitelně ani nevšimne. Já si toho ale všímám ráda, zajímá mě, jak to třeba dělají ostatní firmy nebo jak to funguje v zahraničí. Méně zábavná je tahle profesionální deformace ve chvíli, kdy třeba přespávám někde v hotelu. Obvykle prohlédnu všechny postele, obrátím celý pokoj vzhůru nohama, abych se ujistila, že se nikde nic nehýbe. (smích) Bohužel jednu nebo dvě štěnice samozřejmě neuvidíte. A můžou přitom být kdekoli – v levnějším penzionu, ale stejně tak v nějakém luxusním. Nebo zrovna tady v těch křeslech, na kterých sedíme. Jsem vlastně pořád ve střehu.

Vaše firma se zaměřuje jen na Prahu?

Tady v Praze 7 máme sídlo, ale jezdíme po celé republice. Já jsem se s firmou chtěla zaměřit spíš na komunální sféru, takže se naše pole působnosti o něco rozrostlo. Do podniku je každopádně zapojená

celá rodina.

Uvažovala jste původně o jiné profesi, nebo jste věděla hned, že se zapojíte do rodinného podniku?

Určitě jsem v tom neměla od začátku jasno.

Přece jen je to specifická profesní dráha...

Nebyl to odjakživa můj záměr, ale nějaké předpoklady tam asi byly vždycky. Každopádně táta nás jako děti někdy bral s sebou na farmy a do firem, kde třeba prováděl zásahy, a já jsem si nejednou řekla, že něco takového rozhodně nikdy dělat nebudu. A o pár let později už tam provádím deratizaci. (smích)

A co další generace? Vychováváte vy nebo bratři další malé deratizátory?

Co se týká další generace, jsou děti ještě příliš malé. A co budou v dospělosti dělat, záleží pouze na nich, jak se rozhodnou. Uvidíme...

Jak jste jako dítě vnímala otcovu profesi? Byla častým tématem rodinných setkání?

Jako dítě si neuvědomuji, že bych tátovu profesi nějak řešila. Jedině si pamatuji, že nebyl moc doma, protože to i já už dnes sama vidím, že je to práce, která je velice časově náročná.

Máte s bratry nějakou hantýrku, specifický humor? Hecujete se v něčem mezi sebou?

Asi žádnou specifickou hantýrku nemáme. Spíš se občas sejdeme a řešíme různé postupy nebo problémy – no pravda, někdy i trochu hlasitěji. (smích)

Setkala jste se někdy s tím, že vás klienti podceňují, protože jste žena?

Stává se to. Občas koukají. (smích) Přijedu na zásah a první reakce často je: „A to budete dělat vy?“ Ale když si nasadím postříkovač a vezmu kýbl, tak se většinou přesvědčí. Já jsem vyrůstala mezi chlapy, takže jsem zvyklá. A hlavně mě ta práce baví.

Je práce deratizátorky fyzicky náročná?

Občas ano, ale zvládnout se to dá. Mám kolem sebe tým, někdy pomůžou bráchové, někdy kolegové. Ale většinu terénní práce dělám sama. A když zrovna nelezu do nějaké díry, vyřizuju dokumentaci, protokoly a další papíry.

Jak lidé reagují, když vás vidí v akci?

Často překvapeně. Třeba si pamatuju situaci, kdy jsem lezla do výklenku a kolem stáli chlapi a koukali, co tam jako budu dělat. Ale většinou když vidí, že práci zvládám, jsou spokojení a volají znovu. Odezva je pozitivní.

Je komunikace s klienty někdy obtížná?

Většinou ne. Ale je pravda, že práce se škůdci je někdy jednodušší než s lidmi. (smích) Zvlášť když řešíme celý dům, musíme komunikovat s SVJ, jednotlivými nájemníky, vysvětlovat, co se bude dít, jak se mají připravit... Je to náročné, ale důležité. Lidé jsou pak většinou ochotní komunikovat a spolupracovat, protože se ocitli v situaci, kdy naši pomoc skutečně potřebují.

A co potkani? Bojíte se jich?

Ne, mně nevadí. Nehladím si je, ale ani se jich neštítím. Spíš mě fascinují – jak jsou chytří, jak se dokážou vyhýbat nástrahám. Jednou jsme třeba museli dát do provozovny kamery, abychom zjistili, kudy chodí. Zkoušeli jsme na ně předtím různé návnady, ale oni je pokaždé dokázali obejít nebo si mňamku z pastičky vzali, aniž by zaklapla.

V čem jsou pro nás škůdci vlastně nebezpeční – třeba takový potkan? A který z nich je pro člověka nejnebezpečnější?

Potkani pocházejí z Asie a do Evropy se dostali v 18. století s rozvojem lodní dopravy. Dnes jsou rozšířeni po celém světě mimo polární oblasti. Jsou velmi inteligentní a schopní přizpůsobit se různým podmínkám. Jejich výskyt je běžný na skládkách, v kanalizačních systémech, v zemědělských objektech, u lidských obydlí, takže je můžeme klidně zahlédnout i na ulici ve městě. Nebezpeční jsou proto, že přenášejí závažné nemoci, například leptospirózu, salmonelózu, tyfus, hantaviry, skvrnitý tyfus a další choroby, a navíc jsou hostiteli blech a roztočů, kteří mohou být dalším zdrojem infekcí. Ale jako nejnebezpečnější škůdce se celosvětově uvádí komár, který má na svědomí smrt milionů lidí, protože přenáší malárii, japonskou encefalitidu a horečku dengue.

Máte nějakou veselou historku z praxe?

Jedna paní mi volala, že má potkana na toaletě. Když jsem přijela, měla záchod zamčený a tvrdila, že tam potkana zahlédla. Poprosila jsem ji, jestli by mi odemkla, ale ona se tak bála, že jsem si musela odemknout sama, a když jsem tam vešla, ona za mnou zabouchla a zamkla! Ten záchod nebyl moc velký a potkan nikde. Pak jsem ale otevřela dvířka od stoupaček... a potkan tam seděl a koukali jsme si z očí do očí. V tu chvíli to opravdu bylo kdo s koho, ale naštěstí se otočil a utekl... Neměla jsem strach, ale úplně komfortní situace to nebyla. Přece jen, když potkan cítí, že je v ohrožení, mohl by vás kousnout nebo škrábnout. Teď už mi to přijde úsměvné. (smích)

Nakonec vás ta paní ale zase pustila ven...

Pak mě pustila, to jsem byla docela ráda. (smích) Někteří lidé mají opravdu tak velkou fobii z hmyzu nebo hlodavců, že se nedokážou ovládat a jednájí pak skutečně impulzivně.

Jak se výskyt škůdců historicky proměňuje, existují typicky „moderní“ škůdci? Má na to vliv třeba změna klimatu nebo styl bydlení?

Třeba výskyt štěnic výrazně stoupl po revoluci, s rozmachem cestování. Dřív byly výjimečné, dnes je to běžný problém. I kvůli klimatickým změnám. Také se znovu začali objevovat zrzaví mravenci faraoni.

S jakými dalšími druhy škůdců se běžně setkáváte?

Mravenci, rus domácí, mouchy, pavouci... Záleží na prostředí. U zemědělců řešíme třeba přemnožené mouchy, ve městech zase štěnice nebo šváby. Pavouci vadí hlavně kvůli vzhledu – pavučiny v obchodech nebo na domech nevypadají dobře.

Jak se v oboru vzděláváte?

Absolvujeme pravidelná školení, sledujeme legislativu, změny metodik. Všechno se vyvíjí.

Používáte třeba ekologické nebo méně invazivní metody zásahů? Jak se v oboru proměňují přístupy v tomto ohledu?

V poslední době se snažíme používat i přípravky šetrnější k životnímu prostředí – mechanicko-fyzikální metody, které neškodí lidem ani zvířatům.

Když lidé doma objeví škůdce, co by měli dělat jako první?

Nepanikařit. A nechat to na odbornících. Udržovat doma pořádek, sledovat podezřelé stopy – trus, zápach, škrábání ve zdi. A co nejdřív to nahlásit SVJ nebo nám. Zásahy fungují nejlépe, když je provedeme rychle a systematicky.

Když máte doma štěnice, je potřeba ošetřit celý dům?

Ano, ideálně. Nestačí vystříkat jeden byt, protože štěnice se stěhují. Lidé to často chtějí řešit sami, třeba savem, ale to nefunguje. Správný postup je udělat průzkum, konzultaci, potom aplikaci a následnou kontrolu.

Mnoho lidí zrovna štěnice asi vnímá jako nějaké stigma, a proto se snaží situaci vyřešit

svépomocí...

Někdy ano. Lidé jsou často v panice, vystrašení, stydí se. Ale mně záleží především na tom, aby byli spokojeni, aby věděli, že problém řešíme pečlivě a profesionálně. A to je asi to nejdůležitější.

Myslím, že hned po rozhovoru půjdu domů uklidit, dát sítky do oken...

Udržovat čistotu je opravdu důležitá prevence. Zní to možná banálně, ale je dobré to připomínat. Stejně tak ty sítky do oken kvůli mouchám a hmyzu, který se taky snadno přemnoží. Je dobré utěsnit všechny otvory, kterými by se potenciální škůdci mohli dostat do domu...

Máte někdy pocit, že jste víc psycholog než deratizátor?

Stačí jedna štěnice a za chvíli jich tam máte spousty, takže pro lidi to je opravdu náročné, a to jak fyzicky, protože musí například vyklidit celý byt, tak psychicky. Navíc jsou z naší strany nutné minimálně dva zásahy, takže se to může protáhnout. Často se mi pak hodí, že mám určité ženské vlastnosti a umím třeba uklidnit zoufalé ženy s dětmi. Pak se někdy opravdu cítím trochu jako psycholog.

Máte nějaké plány do budoucna - rozšíření služeb, nové projekty, osvětu ve školách...?

Víte, pořád je co zdokonalovat, zlepšovat. Zatím chci svoji práci dělat poctivě a zodpovědně. To přece není málo. A ostatní? Uvidíme, co přinese budoucnost.

Co byste vzkázala čtenářům v rámci péče o čistotu domácnosti nebo veřejného prostoru?

Čtenářům bych chtěla vzkázat, aby nepodceňovali ochranu zdraví. Pokud mají problém s nechtěnými drobnými zvířecími „spolubydlícími“, mohou se ozvat, neodkládat řešení.

→ **deratizace** - odborné hubení nebo regulace škodlivých hlodavců (například potkanů, myší, krys), aby se předešlo škodám a šíření nemocí

→ **dezinfekce** - likvidace škodlivého hmyzu a jeho vývojových stadií (například švábů, mravenců, štěnic)

→ **dezinfekce** - ničení nebo inaktivace choroboplodných mikroorganismů (virů, bakterií, plísní) na površích, v prostředí či předmětech

Barbora Cirhanová (*1983) se profesně věnuje deratizaci v rámci rodinné firmy Cirhan DDD (deratizace, desinsekce, dezinfekce) se sídlem v Havanské ulici. Její otec založil deratizační firmu v 90. letech a Barbora dnes spolu se svými bratry pokračuje v jeho stopách. Přestože působí v oboru tradičně spojovaném s muži, rychle si získala respekt díky profesionalitě, systematickosti i schopnosti lidsky komunikovat s klienty. Její práce je pro ni kombinací technické odbornosti, empatie a každodenního terénního dobrodružství.

→ www.cirhanddd.cz

→ www.deratizatorka.cz

<https://www.praha7.cz/potkani-byli-jsou-a-budou>